

UYGULAMANIN MUHAFIZLIĞI: KARADENİZ'DE LİDERLİK YAPMANIN, UYUM VE GÜVENLİĞİ SAĞLAMANNIN ZORLUKLARI

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Analiz No : 2025 / 44

21.10.2025

Bu yazı AVİM tarafından ilk olarak 16 Ekim 2025'te yayınlanmış [İngilizce bir makalenin](#) betimleyici Türkçe çevirisidir.

1. Giriş: Operasyonel Gerçekler ve Hukuki Miras

Karadeniz'deki hukuki düzenin ve bölgeye özgü sahiplenmenin (agency) sürdürülebilirliği hakkındaki temel tartışmaların ertesinde ortaya çıkan gelişmeler kıyı devletlerini ve kurumsal ortakları soyut ilkelerin ötesine geçmeyi ve gelişen operasyonel gerçeklerle yüzleşmeye zorlamaktadır. Bölgenin stratejik ortamı, sadece büyük güçler arasındaki rekabetin yeniden başlaması ile değil, aynı zamanda karma tehditlerin devam etmesi, kritik denizaltı altyapısının açığa çıkması ve Karadenizdeki durumsal farkındalığın acil olarak önceliklendirilmesi ile yeniden şekillenmektedir. AB ve NATO, Ukrayna'daki savaşa yanıt olarak tutumlarını yeniden ayarlarken, Karadeniz Deniz Güvenliği Merkezi gibi girişimlerin kurulması, Türkiye, Romanya ve Bulgaristan'ın bu çabaların operasyonel merkezinde giderek daha fazla yer almasıyla, kolektif kriz yönetimi, teknolojik entegrasyon ve sınır ötesi müdahaleye doğru kararlı, ancak hala tartışmalı olan bir dönüşümün yaşanmakta olduğuna işaret etmektedir.^[1]

Ancak bu yenilikler hukuki bir boşlukta gerçekleşmiyor. Bazı AB stratejileri ve bölgesel öneriler Türkiye'nin merkezi rolünü ve askerileştirmeye ilişkin antlaşma temelli sınırlamaları göz ardı etme riski taşısa da, Montrö Sözleşmesi ve buna bağlı düzenleyici rejimlerin mevcudiyeti, işbirliği olanaklarını kısıtlamaya ve yönlendirmeye devam ediyor. Karadeniz aktörleri için zorlukların 2025 yazı ve sonbaharında Soğuk Savaş'tan bu yana herhangi bir zamanda olduğundan daha vahim bir nitelik taşıdığı söylenebilir. Bu bağlamda, Karadeniz ülkeleri açısından temel zorluk, teknolojik adaptasyon, ekonomik entegrasyon ve hukuki-siyasi dengenin korunması arasında bir sentez sağlamaktır. Her

insansız izleme sistemi devreye sokulduğunda ve her boru hattı korunduğunda, temel soru şu olmaya devam ediyor: Operasyonel cesaret, miras alınan hukuki düzeni güçlendirecek mi, yoksa onu sarsacak mı?[2]

Bu analiz, gelişen operasyonel tepkileri ortaya koyarken, stratejik gereklilik, ittifak politikaları ve yasal sorumluluğun kesiştiği noktaları da incelemektedir. Bu hususun, sadece Karadeniz'de değil, küresel olarak ihtilafli deniz bölgelerinde de bölgesel güvenlik mimarisinin geleceği için bir turnusol testi niteliğinde olduğunu söylemek mümkündür.

2.Değişen Operasyonel Ortam

2025 ortalarında Karadeniz'in operasyonel görünümü, hem deniz güvenliğini hem de bölgesel egemenliği tehdit eden hibrit tehditler tarafından giderek daha fazla tanımlanmaktadır. Büyük ölçüde Rusya'nın hibrit savaş taktikleri (GPS sinyal bozma, denizaltı altyapısına yönelik sabotaj, insansız hava aracı saldırıları ve koordineli siber saldırılar) sistematik olarak uygulanması nedeniyle, kıyı devletleri geleneksel deniz güvenliği doktrinlerini yeniden düşünmek ve daha hızlı, çok taraflı tepkiler vermeye yönelmek zorunda kalmıştır. Bu tehditlerin önemi, enerji koridorları, ticari nakliye ve stratejik iletişim üzerindeki doğrudan etkileriyle ortaya çıkmakta ve NATO'nun Karadeniz üyelerini, kriz yönetimi, kritik altyapı koruması ve operasyonel istihbarat paylaşımı alanlarında işbirliğini yoğunlaştırmaya yönelmektedir.[3]

Son aylarda, Rusya'ya atfedilen GPS sinyal bozma ve elektronik müdahale olayları neredeyse her gün yaşanmış, bu da hem ticari hem de askeri gemiler için seyrüsefer riskleri yaratmış ve yerel deniz kuvvetlerinin dayanıklılığını sınamıştır. Siber savaş ve dezenformasyon kampanyalarının yanı sıra, boru hatlarını, kablo ağlarını ve liman altyapısını hedef alan fiziksel sabotaj, özellikle 2027 yılına kadar AB'nin önde gelen gaz üreticisi olmaya doğru ilerleyen Romanya için kalıcı bir sorun olmaya devam etmektedir. Bu baskılar, Karadeniz Mayın Karşı Tedbir Görev Grubu gibi kolektif mekanizmaların oluşumunu hızlandırmıştır: Türkiye, Romanya ve Bulgaristan tarafından üçlü bir girişim olarak başlatılan görev gücü, şu anda operasyonel adaptasyonun hayati bir bölgesel katmanını temsil etmekte, serseri deniz mayınlarının oluşturduğu tehdidi ele almakta ve istihbarat zafiyetlerine ve devimsel tehditlere gerçek zamanlı yanıt verilmesini sağlamaktadır.[4]

Mayın tehdidi acil olmakla birlikte, enerji altyapısı güvenliği ve deniz ulaşım yollarının korunması için işbirliği çabaları giderek daha fazla öne çıkmaktadır. Türkiyedeki ve Bulgaristan'daki askeri planlamacıların desteğini alan Romanya savunma birimleri , mayın temizleme görevlerinden aktif deniz devriyelerine geçişi savunmakta, bölgesel askeri işbirliğinin kapsamını genişletmekte ve genişletilmiş ortak deniz tatbikatları ve erken tehdit tespit ağları için zemin hazırlamaktadır. Bu gelişmeler, bölgesel aktörlerin Montrö Sözleşmesi ilkelerini ihlal etmeden veya bölgesel kurumları kıyı şeridi dışı güçlerle ikame etmeden güvenlik uygulamalarında yenilik yapma istekliliğinin bir kanıtını oluşturmaktadır. Bu dengeleme çabası, özenle ayarlanmış üçlü operasyonel koordinasyon yapısında açıkça görülmektedir. [5]

2025 yazında, Karadeniz bölgesi yoğun ve sürekli gelişen karmaşık aksaklıklarla karşı karşıya kalmakta ve buna basit bir askerileştirme ile değil, giderek daha karmaşık hale gelen bölgesel mekanizmalarla yanıt vermektedir. Bu çabalar, sadece acil tehditlere karşı bir kalkan görevi görmekle kalmıyor, aynı zamanda eşgüdümlü uyum için bir model oluşturmakta, dış baskı karşısında bile özerkliği korumaya özen göstermekte ve Karadeniz denizcilik uygulamalarında kolektif güvenliğin anlamını sürekli olarak yeniden tanımlamaktadır.[6]

3.Kıyasal Sahiplenme ve Çok Taraflılığın Sınırları

Karadeniz'de artan hibrit tehditlere yanıt olarak Romanya, Türkiye ve Bulgaristan'ın kolektif uyumu, hassas şekilde dengelenmiş bir çok taraflılık modelini ortaya koymaktadır. Bu işbirliği, pragmatik olarak operasyonel gerekliliklerden kaynaklansa da, Montrö Sözleşmesi ile belirlenen hukuki sınırların yanı sıra NATO ve AB gibi daha geniş ittifakların beklentilerini de sürekli olarak gözetmektedir.[7]

Son zamanlarda işbirliği derinleştikçe, kıyı devletleri arasında stratejik bakış açılarında ince farklılıklar ortaya çıkmıştır. Romanya, Moskova'yı başlıca askeri risk olarak görerek Karadeniz güvenliğine NATO'nun daha fazla katılımını sürekli olarak talep ederken, Türkiye temkinli bir tutum benimsemiş , bölgesel sahiplenmenin ve Montrö'ye dayalı hukuki kısıtlamaların önceliğinin devam etmesinde ısrarlı olmuştur. Serseri deniz mayınlarının acil tehdidine yanıt olarak tasarlanan üçlü mayın önleme görev gücü, bu yaklaşıma bir örnektir. Bu örnek, kıyı şeridi dışında daha geniş bir askeri varlığın oluşmasına yol açmadan bilgi paylaşımını ve gerçek zamanlı müdahale yeteneklerini güçlendirmektedir. [8]

Dış aktörler, özellikle de AB, Mayıs 2025de istikrarlı ve güvenli bir Karadeniz bölgesi için yeni bir strateji ortaya koymuştur. AB Avrupa'yı Güney Kafkasya, Orta Asya ve ötesiyle bağlayacak sözkonusu Karadeniz Stratejisi'ni başlatarak bölgedeki güvenilir güvenlik ortağı rolünü kurumsallaştırmaya çalışmıştır. Bu yeni AB çerçevesi, bağlantılılığı ve durumsal farkındalığı teşvik etmekte ve bir Karadeniz Deniz Güvenliği Merkezi kurulmasını önermektedir. Ancak önerinin uygulanması, Karadeniz kıyısı devletlerinin bu tür Avrupa girişimlerini onlarca yıllık bölgesel uygulamalarla oluşturulan hukuki ve siyasi hassasiyetlerle uyumlu hale getirme istekliliğine bağlı bir içerik taşımaktadır. Zira, kıyıdaş ülkelerde Karadenizdeki güvenlik yönetiminin uluslararasılaşmasına karşı gösterilen bir direnç mevcuttur. Bu direncin, bölgesel sahiplenme özgürlüğünü koruma ve hem Rusya'nın bölgeyi asterileştirmesinden hem de Batı'nın aşırı genişlemesinden kaynaklanan istenmeyen tırmanışı önleme ihtiyacından kaynaklandığını söylemek mümkündür.[9]

Karadeniz'deki eylemlilik (agency) veya bir diğer deyişle hareket özgürlüğü, ne basit bir egemenlik işlevi ne de ittifak dayanışmasının basit bir uygulamasıdır. Aksine, yeni güvenlik tehditlerinin operasyonel gereklilikleri, çok taraflı sözleşmelerin tarihsel kısıtlamaları ve bölgesel ve dış güçlerin genellikle birbiriyle rekabet eden stratejik mantıkları arasında dikkatli bir dengeleme yapılması yoluyla şekillenen bir tutumdur. Kıyı devletleri arasındaki operasyonel işbirliği gelişirken, bu işbirliğinin geleceğinin, yeni

önerilere uyum sağlanması ile mevcut hukuki-siyasi çerçevelerin korunması arasındaki hassas sınırın muhafaza edilmesi konusunda fikir birliğinin sürdürülmesine bağlı olacağına altının çizilmesinde yarar bulunmaktadır.

4. Deniz Güvenliği ve Enerji Koridorları

Karadeniz'deki tehdit algıları, enerji kırılganlığı ve bozulan deniz altyapısı tarafından giderek daha fazla belirlenirken, güvenlik ve jeoekonomik çıkarlar arasındaki etkileşim yoğunlaşmaktadır. Son yıllarda bölge, öncelikle bir transit ve ticaret koridorundan, istikrarı artık Avrupa ve küresel tedarik zincirleri için doğrudan sonuçlar doğuran faal bir eksen olmaya dönüşmüştür. 2025 yılında kabul edilen yukarıda değinilen AB Karadeniz Stratejisi, deniz durum farkındalığını, kritik altyapı korumasını, kesintisiz bağlantıyı, acil güvenlik endişelerini, uzun vadeli ekonomik hedefleri yansıtan ve aynı zamanda birbirini güçlendiren temel unsurlar olarak nitelendirmektedir.^[10]

Bu yeni ortaya çıkan mimarinin temel unsurlarından biri, şu anda AB ve Karadeniz kıyı devletleri arasında ortak bir girişim olarak geliştirilmekte olan Karadeniz Deniz Güvenliği Merkezi'nin (Black Sea Maritime Security Hub) kurulmasıdır. İnsansız sistemler, uydu istihbarat paylaşımı ve koordineli izleme ile techiz edilen bu girişim, özellikle Romanya ve Bulgaristan kıyıları boyunca boru hatları, açık deniz enerji tesisleri ve denizaltı kablolarının savunmasına öncelik vermektedir. Merkezin "uzaydan deniz tabanına kadar gerçek zamanlı izleme" ve su altı sensörleri ile insansız hava araçlarının kullanımı konusundaki operasyonel vurgusu, pasif tehdit yönetiminden inisiyatif alan, teknoloji odaklı müdahaleye doğru bir geçişi işaret etmektedir. Aynı zamanda, AB Bağlantı Gündemi (EU Connectivity Agenda) Karadeniz'in ulaşım, dijital ve enerji altyapısını daha geniş Avrasya ve Orta Asya koridorlarıyla uyumlu hale getirmeye çalışırken, enerji tedarikçileri, transit devletler ve tüketiciler için jeoekonomik çıkarları artırarak, bölgenin stratejik bir kavşak noktası olarak işlevini ortaya koymaktadır.^[11]

Ancak, dış ilginin ve teknoloji entegrasyonunun yoğunlaşması, bölgesel sahiplenme ve hukuki sınırlandırma konusundaki uzun süredir devam eden tartışmaları da yeniden canlandırmaktadır. Türkiye ve diğer bölgesel aktörler, kontrolsüz dış varlığın bir aracı haline gelmediği ve Montrö Sözleşmesi'nden kaynaklanan deniz egemenliğini aşındırmadığı sürece, gelişmiş altyapı güvenliğini genel olarak memnuniyetle karşılamaktadır. Bununla birlikte, özellikle NATO ve AB'nin Karadeniz'deki kanatlarında daha bütüncül yaklaşımlar arayışında olması nedeniyle, artan çokuluslu izleme ve merkez tabanlı "erken uyarı" sistemlerinin ekonomik ortaklık ile güvenlik müdahalesi arasındaki sınırı bulanıklaştırabileceği endişesi devam etmektedir.

Buna paralel olarak, Çin'in Karadeniz limanları ve lojistiğine yönelik genişleyen Kuşak ve Yol yatırımları, enerji koridoru rekabetine ve güvensizliğine çok kutuplu bir dinamik getirerek karmaşıklığı bir kat daha artırmaktadır. Pekin'in yaklaşımı genellikle bu bölgeye yönelik bir deniz gücü yansıtılmasından ziyade ticarete odaklanmaktadır. Bu yaklaşım aslında büyük güçler arasındaki rekabette zayıflıkların bir koz haline getirilmesinden ziyade, kalkınma, egemenlik ve stratejik altyapının koordineli savunmasını uyumlu hale

getirilmesi yönündeki bölgesel nitelikte bir yaklaşımı öngörmektedir.[12]

Diğer taraftan, enerji akışlarının ve iletişim bağlantılarının güvenliğinin daha derin denizcilik işbirliğini, gelişmiş izlemeyi ve dikkatli bir şekilde korunaklı ortaklıkları teşvik ettiği hızla gelişen bu şekildeki bir ortamın, Karadeniz'in hassas düzenini şekillendirmeye devam eden hukuki mirastan sapmadan "Mavi Vatan" doktrininin geleneksel sınırlarını genişleten bir nitelik taşıdığını da söylemek mümkün görünmektedir..

5.Çerçeveyi Güçlendirmek mi, Yeniden Şekillendirmek mi?

Yoğunlaşan hibrit tehditler ve enerji koridorlarını korumanın jeoekonomik aciliyeti nedeniyle Karadeniz kıyı devletleri arasında operasyonel uyumda yaşanan artış, temel bir soruyu gündeme getiriyor: Günümüzün çok uluslu işbirliği, Montrö çerçevesinin mirasını güçlendiriyor mu, yoksa bölgenin yasal düzeninin yavaş yavaş yeniden şekillendirilmesine mi tanık oluyoruz? AB'nin Karadeniz Deniz Güvenliği Merkezi'nden Bağlantı Gündemi'ne kadar uzanan girişimleri, deniz gözetimini eş zamanlı hale getirme, kritik altyapıyı koruma ve sınır ötesi ticaret ve enerji rotalarını modernize etme yönündeki iddialı çabalarına örnek teşkil etmektedir. Ancak, bu çabaların çerçevesini, dış koordinasyon ve bölgesel egemenliğin sınırları konusunda çözümlenmemiş gerilimler oluşturmaktadır.[13]

Bölgesel ve dış aktörler, AB'nin Karadeniz'de bağımsız deniz kuvvetleri kapasitesinden yoksun olduğunu ve kendi güvenlik vizyonunu uygulamak için NATO ve yerel güçlerle koordineli çabalara ihtiyacı olduğunu giderek daha fazla kabul etmektedir. Bu operasyonel gerçeklik, her biri kolektif savunma, bilgi paylaşımı ve altyapı koruması unsurlarını ilerleten Avrupa, NATO ve bölgesel mekanizmaların iç içe geçmesine yol açmıştır. Bununla birlikte, stratejik girişimleri somut sonuçlara dönüştürme becerisi, kıyı aktörleri arasındaki karşılıklı güvene olduğu kadar Brüksel'in politika uygulama kapasitesine de bağlıdır. Bu bağlamda, yarı akademik birçok değerlendirmede, yerel aktörlerin, hukuki kısıtlamaların ve uyumun kalıcı istikrar için ön koşullar olmaya devam ettiğinin ileri sürüldüğünün de belirtilmesi gerekmektedir.[14]

Bu bağlamda, ortak kriz müdahale merkezlerinin, artan ikili ve üçlü tatbikatların ve bölgesel liderlik altında yürütülen mayın temizleme operasyonlarının, Montrö sisteminin ömrünü açıkça uzatmakta ve Karadeniz'deki bölgesel sahiplik ilkesinin geçerliliğini vurguladığını öne süren görüşler mevcuttur. Öte yandan, bu görüşe muhalif olanlar, genişleyen merkezlerin, NATO'nun sürekli müdahalesinin veya dijital izleme ağları yoluyla yavaş yavaş ilerleyen uluslararasılaşmanın, sonunda daha esnek, emsallere dayalı bir düzene doğru kaymaya yol açabileceği ve bu kaymanın yerleşik hukuki sınırlamaları ve Ankara'nın arabuluculuk etkisini aşındırabileceği uyarısında bulunmaktadır.[15]

6.Sonuç ve Süreklilik

Kalıcı hibrit tehditlerin, enerji zaafiyetlerinin ve karmaşık ittifak politikalarının gerçeklerine dayanan 2025 yılında ortaya çıkan yeni operasyonel uyarlamalar Karadeniz bölgesi için

hem bir uyarıda bulunmuş, hem de bölge için yeni bir şablon sunmuştur. Türkiye, Romanya ve Bulgaristan arasındaki üçlü iş birliğinin derinleşmesi ve yeni teknolojik gözetim AB destekli güvenlik merkezleriyle birleştiğinde, bölgesel sahiplenmenin merkezde kalması koşuluyla, çok taraflı ve uygulama odaklı bir yaklaşım ortaya koymuştur. Bu yeni şablonun Montrö Sözleşmesinin ortaya koyduğu mevcut hukuki çerçeveyi güçlendirebileceği söylenebilir. Ancak böyle bir şablonda bu tür uyarlamaların başarısının stratejik ikilemi daha da keskinleştirebileceğini, teknoloji, enerji bağımlılığı ve dış kurumsal çıkarlar kapsam ve hedef açısından genişledikçe, hukuki egemenliğin ve operasyonel yönetimin sınırlarının baskı altına girebileceği hususunu da gözönünde tutmak da yarar bulunmaktadır.

Diğer taraftan, bu uyarlamaların başarısı, teknoloji, enerji bağımlılığı ve dış kurumsal çıkarların kapsam ve hedef bakımından artması, yasal egemenlik ve operasyonel yönetimin sınırlarının yeniden baskı altına girmesiyle stratejik ikilemi daha da keskinleştirmektedir. Bu bağlamda, Karadeniz'in geleceği yalnızca bölgesel aktörlerin daha fazla uluslararasılaşma veya dolaylı tırmanış çabalarına direnme becerisiyle değil, aynı zamanda hâkim anlatıların (Rus, Batı ve yükselen Çin) gelecekteki politika söyleminde ve güvenlik mimarisinde nasıl yorumlandığı, harekete geçirildiği ve tartışıldığıyla da şekillenecektir.

Bu aşamada, bu söylemsel çatışmaları anlamanın, Karadeniz'deki bölgesel güvenlik düzenlemelerinin gerçek sınırlarını ve gelecekteki kalıcılığını belirlemek için artık elzem olduğunu iddia etmek makul görünmektedir. Bu bağlamda, analizimizin bir sonraki aşaması, operasyonel olanın ötesine geçerek düzenin sınırlarını kimin belirlediği, bunları belirleyen uluslararası anlatılar ve stratejik vizyon ve norm oluşturmanın tartışmalı alanları sorusunu ele alacaktır.

*Resim: [Mavi Vatan](#), [Mavi Vatan Instagram](#)

[1] Avrupa Komisyonu, Güvenli, müreffeh ve dirençli Karadeniz bölgesi için yeni AB stratejisi, 27 Mayıs 2025, https://enlargement.ec.europa.eu/news/new-eu-strategy-secure-prosperous-and-resilient-black-sea-region-2025-05-28_en

[2] Teoman Ertuğrul Tulun, MONTREUX KONVANSİYONUNUN AB KARADENİZ GÜVENLİK MİMARİSİNE ENTEGRE EDİLMESİ, AVİM, 30 Haziran 2025, <https://avim.org.tr/en/Analiz/SOVEREIGNTY-AND-SYNERGY-INTEGRATING-MONTREUX-CONVENTION-COMPLIANCE-INTO-EU-BLACK-SEA-SECURITY-ARCHITECTURE>

[3] L. Anghel, Karadeniz Bölgesinde Hibrit Riskler ve Bilgi Savaşının Analizi (Bükreş: CMJ Publishers, Temmuz 2025), <https://www.cmjpublishers.com/wp-content/uploads/2025/07/analysis-of-hybrid-risks-and-information-warfare-in-the-black-sea-region.pdf>

[4] Jakub M. Godzimirski ve Andreea Mitrescu, Hibrit Cepheler: Rus Tehditleri ve Karadeniz ile Kuzey Denizindeki Deniz Altyapısının Geleceği, NUPI Politika Belgesi, 6 Temmuz 2025, <https://www.nupi.no/en/publications/cristin-pub/hybrid-frontlines-russian-threats-and-the-future-of-maritime-infrastructure-in-the-black-sea-and-the-north-sea>

[5] Anadolu Ajansı, Türkiye, Romanya ve Bulgaristan Karadenizdeki Mayınları Temizlemek için Görev Gücü Kurdu, 30 Haziran 2024, <https://www.aa.com.tr/en/europe/turkiye-romania-and-bulgaria-establish-task-force-to-demine-black-sea/3263294>; Witold Rodkiewicz, Karadeniz Bölgesinde Romanya, Bulgaristan ve Türkiye: Artan Güvenlik İşbirliği, OSW Yorum, 25 Haziran 2025, <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2025-06-26/romania-bulgaria-and-turkey-black-sea-region-increased>.

[7] Avrupa Koleji, Karadeniz: Avrupanın Stratejik Sınırı ve ABnin Ortaya Çıkan Denizcilik Vizyonu, 2 Ekim 2025, <https://www.coleurope.eu/newsarticles/black-sea-europes-strategic-frontier-and-eus-emerging-maritime-vision>.

[8] Teoman Ertuğrul Tulun, Vesayet mi, Denge mi? Güç ve Karadenizdeki Düzenin Mirası, AVİM, 2025, <https://avim.org.tr/en/Analiz/GUARDIANSHIP-OR-EQUILIBRIUM-POWER-AND-THE-LEGACY-OF-ORDER-IN-THE-BLACK-SEA>

[9] Güvenli, müreffeh ve dayanıklı Karadeniz bölgesi için yeni AB stratejisi, Avrupa Komisyonu, 27 Mayıs 2025, https://enlargement.ec.europa.eu/news/new-eu-strategy-secure-prosperous-and-resilient-black-sea-region-2025-05-28_en

[10] Avrupa Komisyonu, Güvenli, müreffeh ve dayanıklı Karadeniz bölgesi için yeni AB stratejisi, 27 Mayıs 2025, https://enlargement.ec.europa.eu/news/new-eu-strategy-secure-prosperous-and-resilient-black-sea-region-2025-05-28_en; AB, AB Stratejik Yaklaşımı Karadeniz Stratejisi.pdf, 27 Mayıs 2025, https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/170d9b3a-d45f-4169-80fa-9adb753c0921_en?filename=EU+Strategic+Approach+Black+Sea+Strategy.pdf.

[11] Avrupa Koleji, Karadeniz: Avrupanın Stratejik Sınırı ve ABnin Ortaya Çıkan Denizcilik Vizyonu, 2 Ekim 2025, <https://www.coleurope.eu/newsarticles/black-sea-europes-strategic-frontier-and-eus-emerging-maritime-vision> ; 1. Uzun Zamandır Beklenen Bir Strateji: ABnin Karadeniz için Yeni Vizyonu, RUSİ, 27 Mayıs 2025, <https://my.rusi.org/resource/a-strategy-long-overdue-the-eus-new-vision-for-the-black-sea.html> .

[12] NATO Parlamenterler Asamblesi, 2025 - KARADENİZ - RAPOR - HARANGOZO - 017 ESCTD, Haziran 2025, <https://www.nato-pa.int/document/2025-black-sea-report-harangozo-017-esctd> ; 1. Karadeniz, Avrupanın Güvenliğinin Dayanak Noktası Haline Geldi, Carnegie Europe, 18 Haziran 2025, <https://carnegieendowment.org/europe/strategic-europe/2025/06/the-black-sea-has->

[13] Avrupa Koleji, Karadeniz: Avrupanın Stratejik Sınırı ve ABnin Ortaya Çıkan Denizcilik Vizyonu, 2 Ekim 2025, <https://www.coleurope.eu/newsarticles/black-sea-europes-strategic-frontier-and-eus-emerging-maritime-vision> .

[14] Deutsche Welle, AB, Karadeniz bölgesinde yeni bir 'deniz güvenliği merkezi' planlıyor, 28 Mayıs 2025, <https://www.dw.com/en/eu-plans-new-maritime-security-hub-in-black-sea-region/a-72704500>.

[15] Avrupa Birliği Dış Eylem Servisi, Avrupa Birliği'nin Karadeniz bölgesine yönelik stratejik yaklaşımı hakkında sorular ve cevaplar, 28 Mayıs 2025, https://www.eeas.europa.eu/delegations/armenia/questions-and-answers-european-unions-strategic-approach-black-sea-region_en.

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "UYGULAMANIN MUHAFIZLIĞI: KARADENİZ'DE LİDERLİK YAPMANIN, UYUM VE GÜVENLİĞİ SAĞLAMININ ZORLUKLARI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2025 / 44. Ekim 21. Erişim Temmuz 06, 2026. <https://www.avim.org.tr/tr/Analiz/UYGULAMANIN-MUHAFIZLIGI-KARADENIZ-DE-LIDERLIK-YAPMANIN-UYUM-VE-GUVENLIGI-SAGLAMININ-ZORLUKLARI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır